

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПАТОПСИХОЛОГІЯ”
(для бакалаврів, спеціалістів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри медичної психології та психокорекції
Т. М. Вакуліч

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції
(протокол № 7 від 01.04.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Вакуліч Т. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Патопсихологія” (для бакалаврів, спеціалістів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 24 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, організацію та форми самостійної роботи студентів, зміст самостійної роботи, методичні рекомендації до написання реферату, теми рефератів, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Патопсихологія” характеризується тісними міждисциплінарними зв'язками із загальною психологією, медичною психологією, психіатрією та багатьма іншими галузями психологічних та медичних знань. Вивчення курсу “Патопсихологія” сприяє поглибленому розумінню структури і закономірностей психічної діяльності, дає можливість індивідуалізувати систему діагностичних, лікувальних психопрофілактичних та експертних заходів.

Метою вивчення дисципліни є підготовка студентів-психологів до практичної роботи з людьми, реалізуючи індивідуальний підхід та враховуючи внутрішню і зовнішню детермінацію, співвідносячи природні та соціальні чинники поведінки людини.

У результаті вивчення курсу студенти повинні опанувати методологічні принципи та основні напрями патопсихологічних досліджень, закономірності та механізми порушень психічних процесів. Програмою передбачено озйомлення та набуття студентами необхідних вмінь та застосовування здобутих знань з патопсихології на практиці: підібрати адекватні експериментальні методики патопсихологічного дослідження; сформулювати мету і завдання патопсихологічного дослідження; вивчити медичну документацію хворого; дослідити стан психічних функцій, процесів пацієнта; виявити патопсихологічні реєстр-синдроми; провести аналіз отриманих результатів патопсихологічного дослідження; сформулювати висновки та скласти протокол досліджень.

Програма розроблена на основі сучасних підходів до розуміння залежної поведінки та з урахуванням Закону України “Про психіатричну допомогу” та прийняттям Україною Міжнародної класифікації хвороб 10 перегляду.

Наведені у програмі контрольні питання до заліку мають зорієнтувати студентів на вивчення психічних процесів та їх порушень, методів дослідження психічних процесів та патопсихологічних реєстр-синдромів, що спостерігаються при психічних захворюваннях. Позначені програмні питання будуть закладені в основу формування залікових білетів з курсу “Патопсихологія”.

Відповідно до прийнятого в МАУП навчального плану програма курсу “Патопсихологія” передбачає лекційні та семінарські форми занять, а також самостійну роботу студентів під керівництвом викладача. У самостійну роботу студента входить освоєння теоретичного

матеріалу з рекомендованої літератури, аналіз сучасних психологічних досліджень, поданих в останніх публікаціях.

Повноцінне опанування навчальним матеріалом передбачає систематичну самостійну роботу студентів для закріплення знань. Послідовність і зміст розділів, визначених навчальною програмою, забезпечує цілісність лекційного і практичного засвоєння матеріалу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів з дисципліни “Патопсихологія” потребує наявності серйозної та стійкої мотивації, яка визначається необхідністю ефективної професійної діяльності.

Активізація самостійної роботи студентів може бути забезпечена такими факторами:

1. Участю у творчій діяльності.
2. Застосування у навчальному процесі активних методів навчання.
3. Мотивуючими факторами контролю знань (рейтингова та накопичувальна системи оцінювання знань).
4. Необхідністю обов'язкового виконання індивідуальних завдань.
5. Розширенням обсягу знань з дисципліни за рахунок роботи з додатковою літературою.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів з дисципліни “Патопсихологія” – навчити студентів свідомо працювати не тільки з навчальним матеріалом, а й з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати вміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

При вивченні дисципліни “Патопсихологія” необхідністю організації самостійної роботи є єдність таких її взаємопов'язаних форм: аудиторна робота; позааудиторна пошуково-аналітична робота; творча наукова робота.

Аудиторна самостійна робота реалізується в процесі лекційних, практичних і семінарських занять.

Так, під час практичного заняття студенти детально аналізують фактори, що впливають на процес проведення медико-психологічних досліджень, технологічні особливості проведення медико-психологічних досліджень у різних галузях медичної психології, методи та

структурні технологічні процеси різних видів медико-психологічних досліджень.

У процесі практичних занять відбувається перевірка засвоєння здобутих знань шляхом застосування попередньо підготовленого методичного матеріалу — тестів для виявлення ступеня опанування студентами необхідних теоретичних і практичних положень. Крім того, застосовуються такі форми аудиторної діяльності, як опитування, аналіз типових помилок, дискусії, семінари, рефлексійний аналіз розуміння матеріалу тощо. Підготовка до таких занять потребує ґрунтовної теоретичної і практичної самостійної роботи студентів.

При проведенні семінарів обговорюються попередньо визначені питання, до яких студенти готують тези виступів, реферати. При проведенні семінарів визначаються:

- уміння студентів аналізувати навчальний матеріал;
- здатність формулювати та відстоювати власну позицію;
- активність;
- можливість науково мислити;
- навички самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методика їх опрацювання;
- якість написання рефератів тощо.

Дискусії дають можливість виявити індивідуальні особливості розуміння обговорюваного питання, навчитись у творчій суперечці визначати істину, встановлювати особисту і спільну точки зору з обговорюваної проблеми. У процесі дискусії студенти збагачують зміст вже відомого матеріалу, впорядковують і закріплюють його.

Форми проведення семінарів і дискусій можуть бути різними. У дисципліні “Патопсихологія” застосовують такі форми:

- у вигляді запитань і відповідей з коментарями;
- розгорнуті бесіди;
- дискусії за принципом “круглий стіл”;
- обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінювання;
- вирішення проблемних питань та розбір конкретних ситуацій;
- у режимі “мозкова атака” або у формі “потоків ідей”;
- “майстер-класи”.

Позааудиторна робота з дисципліни “Патопсихологія” носить характер пошуково-аналітичної і наукової роботи. Питання, які виникають у студентів в процесі самостійної роботи, сприяють мисленню, формуванню вмій та навичок. Завдання для самостійної роботи поглиблюють та закріплюють знання та вміння, які студенти здобу-

вають на лекціях та практичних заняттях. Доцільними при вивченні дисципліни “Патопсихологія” є такі форми проведення самостійної роботи, як:

- пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою;
- підготовка рефератів;
- формулювання понять;
- відповідальне виконання домашніх завдань;
- ретельна підготовка до семінарських занять і дискусій різних видів тощо.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Основи патопсихології

Тема 1. Предмет та завдання патопсихології

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття емоцій. Види емоцій. Афект.
2. Розлади емоційної сфери: ейфорія і депресія. Патогенетичні механізми розладів емоцій.
3. Порушення емоцій при різних психічних захворюваннях.
4. Експериментально-психологічні методи дослідження емоційного фону та розладів емоцій.
5. Поняття інстинкту. Поняття волі. Етапи вольового акту.
6. Класифікація патології вольової сфери. Патологія мотиваційної компоненти. Патологія інтелектуальної компоненти. Патологія реалізації вольових дій.
7. Предмет патопсихології.
8. Завдання патопсихології.
9. Співвідношення патопсихології з суміжними дисциплінами.
10. Передумови виділення патопсихології в самостійну галузь психологічного знання.

Завдання для самостійної роботи

1. Глосарій патології вольової діяльності.
2. Експериментально-психологічні методи дослідження емоцій.
3. Синдромологія афективних розладів.
4. Синдромологія неврозів та неврозоподібних станів.
5. Поясніть співвідношення понять “особистості” у психіатрії, психології, соціології та філософії.

Література [1; 7; 8; 17; 28]

Тема 2. Методи патопсихології

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття мислення. Види мислення. Наукові теорії мислення.
2. Типологія розладів мислення.
3. Патопсихологічна і психопатологічна характеристика шизофренії.
4. Патопсихологія і психопатологія при епілепсії.
5. Класифікація розладів мислення за змістом.
6. Нав'язливі ідеї. Психопатологічний глосарій фобій.
7. Надцінні ідеї. Маячні ідеї. Психопатологічний глосарій маячних розладів.
8. Принципи побудови патопсихологічного дослідження.
9. Методи вивчення медичної документації. Збір психологічного анамнезу. Аналіз біографії.
10. Клінічне інтерв'ю. Психологічна бесіда.
11. Особливості організації і проведення патопсихологічного експерименту.
12. Тести, їх використання в патопсихологічному дослідженні.

Завдання для самостійної роботи

1. Експериментально-психологічні методи дослідження при шизофренії.
2. Експериментально-психологічні методи дослідження при епілепсії.
3. Синдромологія судомних синдромів.
4. Психопатологічний глосарій порушень мислення.
5. Психопатологічний глосарій фобій.
6. Поясніть проблему співвідношення теорії та емпіричних даних у патопсихології.

Література [1; 3; 7; 8; 17; 27; 28; 32; 34; 38]

Змістовий модуль II. Психічні процеси та методи їх досліджень

Тема 3. Патологія сприйняття

Питання для самостійного опрацювання

1. Визначення поняття "пам'ять". Її функції, процеси.
2. Теорії пам'яті. Методики оцінки пам'яті.

3. Класифікація порушень пам'яті. Глосарій клінічної систематики порушень пам'яті.
4. Кількісні та якісні розлади пам'яті.
5. Розлади сприйняття: ілюзії, галюцинації, психосенсорні розлади.
6. Порушення сприйняття як наслідок перевантаження аналізаторів та недостатності інформації.
7. Розлади особистісного компоненту сприйняття.

Завдання для самостійної роботи

1. Амнезії, варіанти. Парамнезії.
2. Позитивні психопатологічні синдроми.
3. Негативні психопатологічні синдроми.
4. Охарактеризуйте класифікацію галюцинацій.

Література [1; 2; 17; 25; 28]

Тема 4. Порушення пам'яті та уваги

Питання для самостійного опрацювання

1. Порушення мовлення. Афазія, види, методи дослідження.
2. Агнозія, класифікація.
3. Апраксія, види.
4. Аграфія, акалькулія, амюзія.
5. Синдроми ураження лобних часток.
6. Порушення вищих психічних функцій при вогнищевих ураженнях глибоких структур мозку.
7. Психологічні механізми розладів пам'яті та уваги.
8. Співвідношення порушень пам'яті та уваги.
9. Безпосередня та опосередкована пам'ять і порушення співвідношень при різних хворобах.
10. Методи дослідження особистісного компоненту пам'яті. Проблема забування намірів.
11. Методи дослідження динамічних розладів пам'яті.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте шляхи корекції динамічних розладів пам'яті.
2. Синдромологія психоорганічних порушень.
3. Синдромологія набутого психічного дефекту.
4. Динаміка психічних розладів. Патоморфоз.

5. Синдромологія розладів мови.

Література [1; 3; 12; 30; 34; 37]

Тема 5. Розлади мислення та мовлення

Питання для самостійного опрацювання

1. Психологічні, у тому числі психоаналітичні, теорії розладів мислення. Розлади мислення за темпом: прискорення, уповільнення, затримки, тугорухомість.
2. Розлади мислення за формою: надмірно обстійне, резонерство, розірваність, паралогічне, стереотипії, аутистичне, незв'язане, персеверації.
3. Розлади мислення за змістом: маячні ідеї, надцінні ідеї, нав'язливі ідеї. Форми маячення – несистематизоване (параноїдне) та систематизоване (параноальне). Синдроми маячення – параноїдний, парафренний, параноальний, синдром Котара.
4. Порушення процесів узагальнення та абстрагування. Порушення цілеспрямованості та динамічності мислення. Порушення мотиваційного компоненту мислення.
5. Опанування навичками виявляти основні симптоми та синдроми розладів сприймання і мислення за допомогою клініко-психопатологічного методу та із застосуванням патопсихологічного дослідження.
6. Види афазій. Дефекти мовлення. Неологізми в мові, стереотипії. Порушення автоматизму.
7. Функціональна асиметрія людини, її види (моторна, сенсорна та ін.).
8. Психічна асиметрія.
9. Психологія і психопатологія функціональної асиметрії людини.
10. Порівняльний аналіз психопатології вогнищевих уражень лівої та правої півкуль.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте причини виникнення мовних розладів.

Література [1–3; 17; 25; 28; 37]

Тема 6. Порушення розумової працездатності

Питання для самостійного опрацювання

1. Психологія почуттєвого пізнання.
2. Патологія відчуття, сприйняття та уявлень.
3. Синдромологія паранояльних і галюцинаторних розладів.
4. Вплив мотиваційної сфери на працездатність.
5. Зниження працездатності як чинник впливу на формування особистості.

Завдання для самостійної роботи

1. Поясніть, чому важливо врахувати зміни розумової працездатності на результати патопсихологічних досліджень та корекційної роботи.

Література [4; 5; 17; 20; 25; 29; 37]

Тема 7. Аномалії емоційно-особистісної сфери

Питання для самостійного опрацювання

1. Порушення ієрархії мотивів.
2. Порушення самооцінки.
3. Розлади в регуляції мотиваційної сфери. Некритичність.
4. Втрата суспільно вироблених нормативів поведінки.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте порушення емоційних станів у хворих з розладами особистості (невротичні порушення, психопатії та психози).

Література [3; 6; 8; 9; 14; 25; 27; 32; 37]

Тема 8. Порушення свідомості та самосвідомості

Питання для самостійного опрацювання

1. Свідомість як предмет вивчення філософії, психіатрії та психології. Поняття та відмінності.
2. Порушення самосприйняття. Деперсоналізація. Значення гностичних почуттів у порушенні самосприйняття.
3. Співвідношення зміненого самосприйняття і маячення. Психологічні теорії маячення.
4. Проблема співвідношення маячення та мислення. Відмінність маячення від хибних суджень.

Завдання для самостійної роботи

1. Дайте психологічну характеристику порушень свідомості: оглушення, онейроїду, делірію, затьмарення, псевдодеменції.

Література [1–3; 17; 25; 28; 37]

Змістовий модуль III. Патопсихологічні порушення при психічних захворюваннях

Тема 9. Патопсихологічні реєстр-синдроми

Питання для самостійного опрацювання

1. Шизофренічний патопсихологічний реєстр-синдром.
2. Афективно-ендогенний патопсихологічний реєстр-синдром.
3. Олігофренічний патопсихологічний реєстр-синдром.
4. Екзогенно-органічний патопсихологічний реєстр-синдром.
5. Ендогенно-органічний патопсихологічний реєстр-синдром.
6. Особистісно-аномальний патопсихологічний реєстр-синдром.
7. Психогенно-психотичний патопсихологічний реєстр-синдром.
8. Психогенно-невротичний патопсихологічний реєстр-синдром.
9. Характеристики патопсихологічних реєстр-синдромів у хворих з різними формами психічних захворювань: ендогенно-органічних (епілепсія, первинні атрофічні процеси в головному мозку).
10. Ознаки та критерії оцінки. Аналіз динаміки окремих характеристик та формування синдромів. Взаємозалежність та взаємовплив окремих характеристик та синдромів.
11. Динаміка розвитку та змін індивідуально-психологічних особливостей особистості. Їх діагностична та прогностична значущість.
12. Методи дослідження патопсихологічних реєстр-синдромів.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте патопсихологічні реєстр-синдроми у хворих з різними формами психічних захворювань: екзогенно-органічні (інфекційні, інтоксикаційні, травматичні психози, їх наслідки та наслідки ЧМТ).

Література [3; 6–9; 14; 24; 25; 27; 32; 37]

Тема 10. Патопсихологічна семіотика

Питання для самостійного опрацювання

1. Шизофренія.

2. Маніакально-депресивний психоз.
3. Епілепсія.
4. Церебральний атеросклероз.
5. Наслідки закритої черепно-мозкової травми.
6. Наркоманія.
7. Алкоголізм.
8. Олігофренія.
9. Пограничні нервово-психічні розлади.
10. Методи дослідження

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте патопсихологічні прояви у хворих на старече слабоумство, пресенільні деменції.

Література [3; 6; 8; 9; 14; 25; 27; 32; 37]

Тема 11. Прикладні аспекти патопсихології

Питання для самостійного опрацювання

1. Особливості використання патопсихологічного обстеження та аналізу його результатів для організації та проведення лікувальної та реабілітаційної роботи.
2. Програма проведення експертизи.
3. Особливості організації та проведення військової психологічної експертизи.
4. Судова психологічна експертиза. Особливості організації та проведення.
5. Педагогічна психологічна експертиза. Особливості організації та проведення.
6. Зміст звіту експерта-психолога.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте особливості організації та проведення трудової психологічної експертизи.

Література [3; 6; 8; 9; 14; 25; 27; 32; 34; 37; 39]

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат (лат. *referre* – доповідати, повідомляти) підбиває підсумок вивчення студентами як окремої теми, так і дисципліни загалом.

Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів (документів), їх науковою цінністю та практичним значенням. Оптимальний обсяг реферату становить 10–15 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20 % від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервала на одній сторінці стандартного аркуша з такими полями: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм; всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульної сторінки, проте порядковий номер на ньому не ставиться.

На титульній сторінці реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, інститут і кафедра; прізвище та ініціали автора реферату (абревіатура навчальної групи); повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад, та рік написання реферату. Після титульної сторінки подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу (параграфу) і зазначенням його сторінок.

Список використаних джерел складається з дотриманням загальнонавчаних вимог до робіт, що готуються до друку. До цього списку мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів. Монографії і збірники, що не мають на титульній сторінці прізвища автора (авторів), включаються до загального списку за алфавітним розміщенням заголовка.

Вибір теми реферату

Тема реферату — це не лише повторення засвоєного матеріалу лекції або семінарського заняття. Вона повинна являти собою самостійне розроблення проблеми, достатньо чітко окресленої від інших. Неприпустиме поєднання кількох проблем, або, навпаки, штучне виокремлення певної частини єдиного питання.

Важливими критеріями при доборі теми реферату є її актуальність, широка джерельна база, наявність необхідного фактичного матеріалу, а також достатнє її висвітлення в науково-методичній літературі, що насамперед передбачає ознайомлення із загальною концепцією автора праці та його висновками.

Структура реферату: титульна сторінка; зміст (план); вступ; розділи (вони часто поділяються на параграфи); висновки; список використаних джерел; додатки (в яких наводяться таблиці, схеми, діаграми тощо); перелік умовних позначень.

У вступі реферату обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на розвиток науки та практики або науково-методичної діяльності у сфері освіти. Також необхідно подати аналіз використаних джерел, назвавши при цьому авторів, які вивчали дану тематику, визначити сутність основних чинників, що вплинули на розвиток явища або процесу, що досліджується, та недостатньо досліджені питання, з'ясувавши причини їх слабкої аргументації.

Основну частину реферату складають кілька розділів (що можуть бути розбиті на параграфи), логічно поєднані між собою.

Виклад матеріалу в рефераті має бути логічним, послідовним, без повторень. Слід використовувати синтаксичні конструкції, характерні для стилю наукових документів, уникати складних граматичних зворотів, незвичних термінів і символів або пояснювати їх відразу, при першому згадуванні в тексті реферату. Терміни, окремі слова і словосполучення можна замінювати абревіатурами і сприйнятливими текстовими скороченнями, значення яких зрозумілі з контексту реферату.

Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора. При цитуванні будь-якого фрагмента джерела неприпустимі неточності. Взагалі, цитатами не слід зловживати. Якщо якийсь важливий документ потребує наведення його в тексті реферату в повному обсязі, то краще винести його в додатки.

У рефераті необхідно визначити і викласти основні тенденції дослідження, підтвердити їх найтипівішими прикладами, відобразити сучасні ідеї та гіпотези, методики та методичні підходи до вивчення проблеми. Доцільно зупинитися на якомусь дискусійному моменті і спробувати проаналізувати позиції сторін, приєднавшись до однієї з них, чи висловити власну думку на певну проблему та визначити перспективи її вирішення.

Кожен розділ реферату повинен завершуватись короткими висновками, чіткими і лаконічними, де узагальнено оцінки та практичні рекомендації. Можна стисло вказати на перспективи подальшого дослідження даної проблеми.

Реферат оцінюється за такими критеріями: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Внесок С. С. Корсакова в розвиток психологічної науки.
2. Патопсихологічні характеристики свідомості.
3. Синдром дефіциту уваги.
4. Клінічні характеристики різних видів порушення свідомості.
5. Клінічна характеристика патології вольової сфери.
6. Теоретичні уявлення про процес мислення.
7. Клінічна характеристика порушень мислення при шизофренії.
8. Клінічна характеристика порушень мислення при епілепсії.
9. Патопсихологічні методики виявлення порушень мислення при шизофренії.
10. Патопсихологічні методики виявлення порушень мислення при епілепсії.
11. Клінічна характеристика надцінних ідей.
12. Клінічна характеристика маячних ідей.
13. Патопсихологічне дослідження розладів настрою.
14. Базові поняття і клінічна характеристика порушень пам'яті.
15. Нейропсихологічна діагностика порушень мови.
16. Клінічна характеристика порушень вищих психічних функцій при органічному ураженні лобних часток мозку.
17. Клінічна характеристика порушень вищих психічних функцій при органічному ураженні глибоких структур мозку.
18. Патопсихологічна діагностика функціональної асиметрії нервово-психічної діяльності людини.
19. Особливості вживання ПАВ та розповсюдження наркоманії в Україні.
20. Характеристика загострення рис особистості при залежності від алкоголю.
21. Характеристика загострення рис особистості при залежності від опіатів.
22. Характеристика алкогольної деградації.
23. Характеристика опійної деградації.
24. Умови виникнення залежності від азартних ігор.
25. Діагностичні критерії залежності від азартних ігор.
26. Завдання первинної профілактики розповсюдження наркоманії.
27. Завдання вторинної профілактики.
28. Завдання третинної профілактики.

29. Загальна характеристика залежності.
30. Мішені психотерапії залежних станів.
31. Фази динаміки патологічного потягу до ПАВ.
32. Уявлення про патологічну субособистість при залежностях.
33. Фази динаміки функціонування патологічної субособистості.
34. Варіанти терапевтичних установок.
35. Динаміка трансформації терапевтичних установок під час лікування.
36. Характеристика зовнішньої терапевтичної установки.
37. Характеристика проміжної терапевтичної установки.
38. Характеристика внутрішньої терапевтичної установки.
39. Визначення созалежності та умов її виникнення.
40. Умови, які впливають на виникнення залежності.
41. Характеристика созалежності.
42. Особливості токсичного впливу ПАВ на психічну діяльність.
43. Психопатологічні зміни залежних від опіатів.
44. Психопатологічні зміни залежних від алкоголю.
45. Психопатологічні зміни залежних від транквілізаторів та снодійних.
46. Психопатологічні зміни залежних від стимуляторів.
47. Психопатологічні зміни залежних від каннабіноїдів.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни “Патопсихологія” передбачено контроль засвоєння знань у вигляді виконання контрольної роботи реферативного типу й складання іспиту.

Контрольна робота має на меті виявити ступінь засвоєння студентами фундаментальних понять проявів психічної патології, основних патологічних симптомів й синдромів психічних розладів, порушення психіки при соматичних захворюваннях, загальне уявлення про психосоматичну медицину, особливості психосоматичних пацієнтів та можливості психологічної допомоги в структурі комплексного лікування.

Тему контрольної роботи з дисципліни “Патопсихологія” визначає викладач.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Розкрити поняття патопсихології. Предмет і завдання патопсихології.

2. Визначити місце патопсихології у ряді психологічних наук.
3. Періоди розвитку вітчизняної патопсихології. Методологічні проблеми психодіагностики.
4. Класифікація психодіагностичних методів (за процедурою дослідження, за об'єктом психодіагностики).
5. Охарактеризувати методи дослідження (валідність, надійність) у патопсихології. Етапи планування психодіагностичного дослідження.
6. Розкрити загальноприйняте і клінічне поняття свідомості.
7. Навести синдромологію порушеної свідомості.
8. Диференціально-діагностичні критерії розладів свідомості.
9. Охарактеризувати розлади самосвідомості.
10. Розкрити поняття уваги.
11. Патопсихологія уваги. "Синдром дефіциту уваги".
12. Експериментально-психологічні методи дослідження уваги.
13. Розкрити поняття емоції. Види емоцій. Афект.
14. Охарактеризувати розлади емоційної сфери: ейфорія і депресія.
15. Порушення емоцій при різних психічних захворюваннях.
16. Патогенетичні механізми розладів емоцій.
17. Експериментально-психологічні методи дослідження емоційного фону та розладів емоцій.
18. Розкрити поняття інстинкту та волі. Етапи вольового акту.
19. Класифікація патології вольової сфери.
20. Охарактеризувати патологію мотиваційної компоненти.
21. Охарактеризувати патологію інтелектуальної компоненти.
22. Охарактеризувати патологію реалізації вольових дій.
23. Методи патопсихологічного дослідження волі.
24. Розкрити поняття мислення. Види мислення.
25. Навести наукові теорії мислення.
26. Типологія розладів мислення.
27. Патопсихологічна і психопатологічна характеристика шизофренії.
28. Патопсихологія і психопатологія при епілепсії.
29. Класифікація розладів мислення за змістом. Нав'язливі ідеї.
30. Навести синдромологію фобій.
31. Розкрити поняття надцінних ідей і маячних ідей.
32. Психопатологічний глосарій маячних розладів.
33. Методи патопсихологічного дослідження розладів мислення.

34. Визначення поняття “пам’ять”. Її функції, процеси.
35. Охарактеризувати теорії пам’яті. Методи оцінки пам’яті.
36. Навести класифікацію порушень пам’яті.
37. Глосарій клінічної систематики порушень пам’яті.
38. Кількісні та якісні розлади пам’яті.
39. Методи патопсихологічного дослідження розладів пам’яті.
40. Порушення мовлення. Афазія, види, методи дослідження.
41. Визначення поняття агнозії, класифікація.
42. Визначення поняття апраксії, види.
43. Визначення понять аграфії, акалькулії, амузії.
44. Охарактеризувати синдроми ураження лобних часток.
45. Порушення вищих психічних функцій при вогнищевих ураженнях глибоких структур мозку.
46. Функціональна асиметрія людини, її види (моторна, сенсорна та ін.).
47. Психічна асиметрія.
48. Психологія і психопатологія функціональної асиметрії людини.
49. Провести порівняльний аналіз психопатології вогнищевого ураження лівої та правої півкулі.
50. Методи патопсихологічного дослідження функціональної асиметрії людини.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання патопсихології.
2. Взаємозв’язок патопсихології з іншими дисциплінами.
3. Співвідношення патопсихології та психопатології.
4. Основні принципи побудови патопсихологічного дослідження.
5. Пакет експериментальних методик, що необхідно використовувати в патопсихологічних дослідженнях.
6. Методи вивчення медичної документації.
7. Методи клініко-психологічного дослідження.
8. Формування мети і задачі патопсихологічного дослідження.
9. Співвідношення теорії та результатів емпіричних досліджень в патопсихології.
10. Поняття етіології і патогенезу; класифікація психічних хвороб.
11. Типи перебігу психічних захворювань.

12. Загальна психопатологія, поняття симптому, синдрому; продуктивні та негативні симптоми; психотичний і непсихотичний рівень психічних розладів.
13. Характеристика псевдодеменції.
14. Коли зустрічається і як характеризується явище деперсоналізації.
15. Психологічні механізми порушень сприйняття.
16. Методики діагностики особливостей сприйняття пацієнта.
17. Захворювання, при яких порушується сприйняття.
18. Розлади сприйняття — ілюзії і психосенсорні розлади.
19. Розлади сприйняття — істинні та псевдогалюцинації.
20. Особливості порушень сприйняття при шизофренії.
21. Порушення сприйняття можуть спостерігатися при афективних розладах.
22. Порушення сприйняття при розладах психіки особистості.
23. Порушення сприйняття при органічних ураженнях головного мозку.
24. Клініка порушень сприйняття при соматогенних розладах психічної діяльності.
25. Поняття маячення.
26. Види маячення.
27. Відміна маячення від хибних суджень.
28. Особливості маячення при шизофренії.
29. Прояв маячення при афективних розладах.
30. Маячення при психопатіях, неврозах, їх відмінність від маячень при психозах.
31. Характерні ознаки маячень при патохарактерологічному розвитку особистості.
32. Маячення, що можна спостерігати у хворих на епілепсію.
33. Особливості маячення у хворих на сенільні психози.
34. Варіанти порушень пам'яті.
35. Психологічні механізми порушень пам'яті.
36. Співвідношення порушень пам'яті та уваги.
37. Безпосередня та опосередкована пам'ять. Особливості співвідношень при різних хворобах.
38. Методи досліджень різних варіантів пам'яті.
39. Види амнезій.
40. Парамнезії, їх види; корсаковський амнестичний синдром.
41. Методи дослідження динамічних розладів пам'яті.

42. Психологічні механізми та клінічна феноменологія розладів мислення.
43. Психологічні, у тому числі психоаналітичні, теорії розладів мислення.
44. Психологічні механізми порушень процесів узагальнення та абстрагування.
45. Хвороби, при яких спостерігаються порушення цілеспрямованості та динамічності мислення.
46. Клінічна характеристика порушень мотиваційного компонента мислення.
47. Методи дослідження порушень мислення.
48. Особливості розладів мислення у хворих на психози.
49. Типові характеристики розладів мислення у хворих на сенільні психози.
50. Розлади мислення у хворих на епілепсію.
51. Розлади мислення у хворих на психоорганічний синдром.
52. Етіопатогенез мовних розладів.
53. Дефекти мовлення.
54. Неологізми в мові, стереотипії.
55. Причини порушень розумової працездатності.
56. Вплив мотиваційної сфери на працездатність.
57. Вплив зниження працездатності на формування особистості.
58. Врахування наявності змін розумової працездатності у процесі патопсихологічних досліджень.
59. Позначення зниження розумової працездатності на результатах корекційної роботи.
60. Аномалії емоційно-особистісної сфери.
61. Порушення емоційних станів у хворих на невротичні стани.
62. Які емоційні порушення можна спостерігати у хворих на психози?
63. Які емоційні порушення спостерігаються у хворих на маніакально-депресивний психоз?
64. Емоційні порушення у хворих на епілепсію.
65. Емоційні порушення при розладах особистості.
66. Методи досліджень емоційно-мотиваційної сфери.
67. Методи дослідження самооцінки.
68. Хвороби, при яких спостерігається зниження цілеспрямованості, активності поведінки.

69. Порушення поведінки, які спостерігаються при розладах особистості.
70. Визначення особистості.
71. Характеристика оглушення.
72. Характерні ознаки онейроїду.
73. Характерні ознаки деліріозного стану свідомості.
74. Затьмарення, види затьмарень.
75. Психоаналітичні концепції розуміння несвідомого.
76. Втрата суспільно вироблених нормативів поведінки при ряді сенільних розладів.
77. Порушення поведінки зустрічаються при епілепсії.
78. Хвороби, при яких можна спостерігати формування патологічних потреб і мотивів.
79. Методи дослідження особистісних порушень.
80. Патопсихологічні реєстр-синдроми.
81. Особистісні характеристики найчастіше зустрічаються при шизофренії.
82. Особистісні характеристики у хворих на афективні розлади.
83. Особистісні характеристики у хворих на епілепсію
84. Особистісні риси при психоорганічному синдромі.
85. Особистісні розлади при різних варіантах розладів особистості.
86. Психопатологічні особливості у хворих на наркотичну залежність.
87. Програма проведення експертизи.
88. Основні питання, які вирішує психолог при проведенні медико-педагогічної експертизи.
89. Основні питання, які вирішує психолог при проведенні судової експертизи та при проведенні трудової експертизи.
90. Зміст звіту експерта-психолога.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамова Г. С., Юдичиц Ю. А.* Психология в медицине. — М.: Кафедра-М, 1998.
2. *Анастаси А.* Психологическое тестирование. — М., 1988.
3. *Березин Ф. Б., Мирошников М. П., Рожанец Р. В.* Методика многостороннего исследования личности. — М., 1976. — 186 с.

4. *Блейхер В. М.* Клиника приобретенного слабоумия. — К.: Здоров'я, 1976.
5. *Блейхер В. М.* Клиническая патопсихология. — Ташкент, 1976, 323 с.
6. *Блейхер В. М.* Расстройства мышления. — К.: Здоровья, 1983.
7. *Блейхер В. М., Крук И. В.* Патопсихологическая диагностика. — К., 1986. — 280 с.
8. *Блейхер В. М., Крук И. В., Боков С. Н.* Практическая патопсихология. — Ростов н/Д, 1996. — 448 с.
9. *Братусь Б. С.* Аномалии личности. — М.: Мысль, 1988.
10. *Бурлачук Л. Ф.* Исследование личности в клинической психологии. — К.: Вища шк., 1979.
11. *Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М.* Словарь-справочник по психодиагностике. — СПб.: Питер: 2000. — 518 с.
12. *Вассерман Л. И., Дорофеева С. А., Меерсон Я. А.* Методы нейропсихологической диагностики. — СПб., 1997. — 304 с.
13. *Виленский О. Г.* Последствия закрытых черепно-мозговых травм. — К.: Здоровья, 1971.
14. *Диагностика психического развития:* Пер. с чешск. /Авт. кол.: Й. Шванцара и др. — Прага: Авиценум, 1978. — 388 с.
15. *Дюк В. А.* Компьютерная психодиагностика. — СПб.: Братство, 1994.
16. *Зейгарник Б. В.* Личность и патология деятельности. — М.: Изд-во МГУ, 1971. — 99 с.
17. *Зейгарник Б. В.* Патопсихология. — М., 1986. — 288 с.
18. *Исаев Д. Н.* Психическое недоразвитие у детей. — Л.: Медицина, 1982.
19. *Кабанов М. М., Смирнов В. М., Личко А. Е.* Методы психологической диагностики и коррекции в клинике. — Л.: Медицина, 1983. — 310 с.
20. *Ковалев В. В.* Психиатрия детского возраста. — М., 1995. — 559 с.
21. *Личко А. Е.* Личностный опросник Бехтеревского института (ЛОБИ) / Методы психологической диагностики и коррекции в клинике. — Л.: Медицина, 1983. — С. 102–115.
22. *Личко Е. А.* Подростковая психиатрия. — Л., 1985. — 416 с.
23. *Лурия А. Р.* Основы нейропсихологии. — М.: МГУ, 1973.
24. *Менделевич В. Д.* Гинекологическая психиатрия. — Казань, 1996. — 337 с.

25. Менделевич В. Д. Клиническая и медицинская психология. — М., Медпресс. — 1999. — 558 с.
26. Менделевич В. Д. Психиатрическая пропедевтика. — М., 1997. — 496 с.
27. Методы психологической диагностики. — М.: Ин-т психологии РАН, 1994.
28. Практикум по патопсихологии / Под ред. Б. В. Зейгарник. — М.: Изд-во МГУ, 1987.

Додаткова

29. Практикум по психодиагностике. Дифференциальная психометрика / Под ред. В. В. Столина, А. Г. Шмелева. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. — 151 с.
30. Практикум по психодиагностике. Прикладная психодиагностика. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1992.
31. Психодиагностика: теория и практика: Пер. с нем. — М.: Прогресс, 1986. — 207 с.
32. Психологическая диагностика: Учеб. пособие. — М.: УРАО, 1997.
33. Романова Е. С., Потемкина О. Ф. Графические методы в психологической диагностике. — М.: Дидакт, 1992.
34. Рубинштейн С. Я. Экспериментальная методика патопсихологии. — СПб., 1998.
35. Рубинштейн С. Я. Экспериментальные методы патопсихологии. — М.: Медицина, 1970. — 215 с.
36. Руденко В. Е. Цвет — эмоции — личность // Диагностика психических состояний в норме и патологии. — Л.: Медицина, 1980. — С. 107–115.
37. Сидоров П. И., Парняков А. В. Введение в клиническую психологию: В 2 т. — М., 2000.
38. Собчик Л. Н. Методы психологической диагностики. — Вып. 3. — М., 1980.
39. Соколова Е. Т. Проективные методы исследования личности. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. — 176 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Організація та форми самостійної роботи студентів.....	4
Зміст самостійної роботи.....	6
Методичні рекомендації до написання реферату.....	12
Теми рефератів.....	15
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	16
Теми контрольних робіт.....	16
Питання для самоконтролю.....	18
Список літератури.....	21

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Федосенко*
Комп'ютерне верстання *К. П. Махinya*

Зам. № ВКЦ-3919

Підп. до друку 24.02.09. Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Ум. друк. арк. 1,39. Обл.-вид. арк. 1,19. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*